

KUOPIO

Väliarviointi

Tarkastuslautakunta
6.9.2022

6.9.2022

Sisällys

Tarkastuslautakunnan väliarviointi kaupunginvaltuustolle	1
Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen vuoden 2022 työohjelmasta	1
Valtuustoon nähden sitovien määrärahojen toteutumaennuste	2
Tilinpäätösennuste 2022.....	2
Lainakanta ja investoinnit.....	2
Verotulot	3
Talousarviomuutokset	4
Toimintakatteen kehitys palvelualueittain	4
Henkilöstöasiat.....	6
Kaupungin muut tunnusluvut	7
Strategisten tavoitteiden toteutuma.....	7
Suorituskyky, -taloudellisuus- ja vaikuttavuusmittarit	12
Konserniyhtiöille asetetut sitovat tavoitteet.....	13
Sidonnaisuusilmoitukset	14
Vuoden 2021 arviointikertomuksen havaintoihin saadut vastineet.....	14

Tarkastuslautakunnan väliarviointi kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunnan väliarviointi perustuu arviointikokouksiin sekä toiminnan ja talouden seurantaraportteihin. Kuntalain 121§:n mukaisesti Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 29.8.2022 käsitellyt kuluvan vuoden II-osavuosikatsauksen ja 5.9.2022 kokouksessaan vastineet vuoden 2021 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Kaupunginvaltuustolle raportoidaan talousarvion toteutumista neljä kertaa vuodessa, maaliskesä-, syys- ja joulukuun toteutumatilanteen tietojen pohjalta. Neljäs raportti on tilinpäätös ja se kattaa koko vuoden seurannan. Kaikki osavuosikatsaukset sisältävät talouden ja henkilöstön toteutumatiiedot ja talousennusteen. Puolivuotiskatsaus sisältää strategian ja tavoitteiden toteutumisen seurannan, jonka pohjalta tarkastuslautakunta laatii väliarvioinnin.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen vuoden 2022 työohjelmasta

Tarkastuslautakunta on laatinut kuluvan tarkastusvuoden työohjelman kokouksessaan 30.3.2022. Työohjelman mukaisesti lautakunta on tähän mennessä kuullut kansalaistoiminnan palvelujen, Niiralan Kulma Oy:n, Museokeskuksen ja työllisyyspalvelun johtavia viranhaltijoita toimialansa toiminnan ja talouden toteutumisesta. Kaupungin toimintaa koskevista arviointihavainnoista raportoidaan kevään arviointikertomuksessa.

Tilintarkastusyhteisö TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:n vastuullinen tilintarkastaja Marko Paasoara esitteli tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen työohjelman 18.8.2022. Tilintarkastuksen työohjelma pohjautuu tarkastusriskien arviointiin ja siinä huomioidaan vuosittain tehtävien hallinnon, kirjanpidon, tilinpäätöksen ym. kuntalain edellyttämien tarkastusten lisäksi poikkihallinnollisten talous- ja tietohallintoprosessien ja niihin liittyvien kontrollien tarkastus. Tilintarkastuksessa tarkastetaan mm. talousarvion noudattamista ja talousarviorakennetta, investointeja sekä sisäisen valvonnan toimivuutta. Tarkastuskohteille annetaan palaute tarkastuksista ja olennaisista epäkohdista raportoidaan kaupunginjohdolle ja tarkastuslautakunnalle.

Valtuustoon nähden sitovien määrärahojen toteutumaennuste

Kuopion tämän vuoden talousarvio laadittiin 15,9 milj. euroa alijäämäiseksi, mutta ennuste alijäämän toteutumisesta on noin 7,7 milj. euroa eli 8,2 milj. euroa parempi. Toimintakatteen ennustetaan heikkenevän noin 15,8 milj. eurolla. Verotuloarvio on alkuperäistä talousarviota noin 18,9 milj. euroa parempi. Palkkasumman ennustetaan toteutuvan arvioitua paremmin.

Ennusteeseen ei ole tarkasti pystytty arvioimaan Ukrainan sodan ja siihen liittyvien pakotteiden vaikutuksia hintoihin sekä talouden suhdannenäkymiin eikä kunta-alan palkkaratkaisun mahdollista vaikutusta kustannuksiin. Lisäksi erikoissairaanhoidon kustannuksissa on poikkeamaa kaupungin oman ja sairaanhoitopiirin ennusteen välillä.

Tilinpäätösennuste 2022

Osavuosisikatsaukseen sisältyy talouden seuranta 31.7. tilanteesta, palvelualueiden ja taseyksiöiden tilinpäätösennuste, toiminnallisten tavoitteiden seuranta, mittaritiedot sekä johdon katsaukset. Henkilöstön ja investointien seuranta ja ennuste on tehty kesäkuun tietojen pohjalta. Keskeisten konserniyhteisöjen osuudessa on selvitetty puolen vuoden toteumatilannetta sekä ennustetta koko vuodelle.

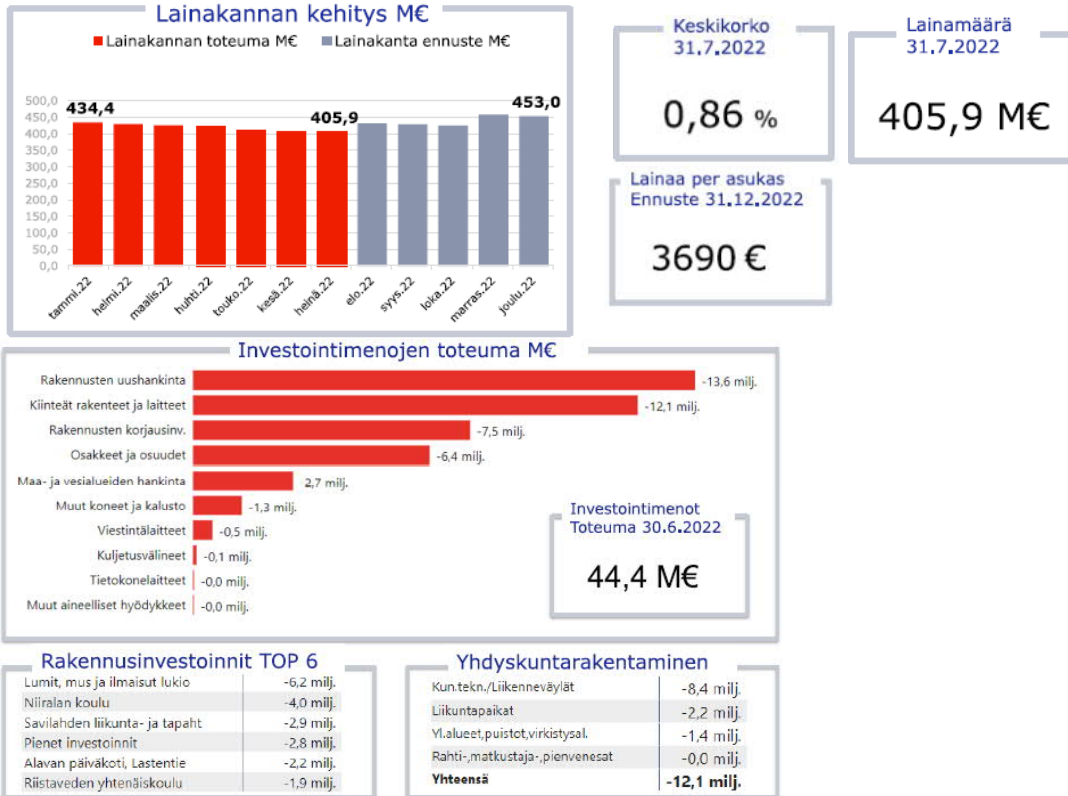
	2021 Tot. 31.07.	2022 Tot. 31.07.	%-ero	TA 2022 muutettu	Ennuste 31.12.	Ero Ta/Ennuste
TOIMINTATUOTOT	171 059	176 100	2,9 %	289 532	291 253	1 721
TOIMINTAKULUT	-580 309	-599 438	3,3 %	-1 036 857	-1 054 334	-17 478
TOIMINTAKATE	-409 250	-423 338	3,4 %	-747 325	-763 082	-15 757
VEROTULOT	315 748	329 445	4,3 %	530 000	548 900	18 900
VALTIONOSUUDET	134 801	141 268	4,8 %	241 477	244 650	3 173
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	8 046	10 005	24,3 %	10 513	12 784	2 271
VUOSIKATE	49 344	57 379	16,3 %	34 665	43 252	8 587
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 577	-28 260	-1,1 %	-50 662	-51 069	-407
SATUNNAISET ERÄT						0
RAHASTOJEN MUUTOS						0
POISTOERON MUUTOS	0	75		130	130	0
TILIKAUDEN TULOS	20 767	29 194	40,6 %	-15 867	-7 687	8 180

Luvut tuhansia euroja. Taulukko: Talous- ja omistajaohjaus

Lainakanta ja investoinnit

Kaupungin lainamäärä jäi vuoden 2021 lopussa arvioitua pienemmäksi ja kassatilanne on ollut poikkeuksellisen hyvä, mikä vaikuttaa myönteisesti myös kuluvan vuoden lainanottoon. Kaupungin lainamäärän ennustetaan olevan noin 453 milj. euroa vuoden lopussa, kasvua vuoden 2021 tilinpäätöksestä n. 16 milj. euroa. Ennustettu lainatarve on miltei 60 miljoonaa euroa talousarvioon merkittyä vähemmän. Myös korkokulut jäävät alle budjetoidun. Rahoituslaskelma

osoittaa, että investointien tulorahoitus paranee talousarvioon merkitystä, mikä osaltaan pienentää pitkäaikaisten lainojen nostotarvetta. Rahoitustarpeeseen ja maksuvalmiussuunniteluun vaikuttaa olennaisesti, miten investointihankkeiden maksusuoritteet loppuvuonna ajoittuvat. Investointitaso on edelleen korkealla tasolla.

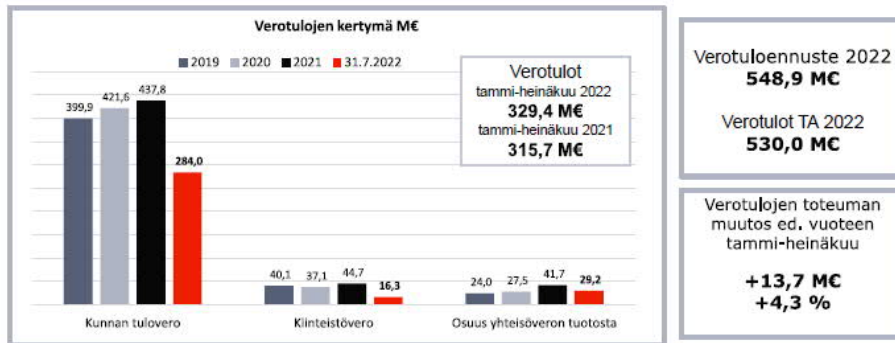

Lähde: Talous- ja omistajaohjaus

Verotulot

Verotulojen ennuste on parantunut huomattavasti kuluvan vuoden aikana. Kevään ja kesän verotilityksissä on käynyt ilmi, että kuluvan vuoden ennakkoerot ovat kehittyneet erittäin myönteisesti. Palkkasumman kasvu lähentelee jo viittä prosenttia, keväällä tätä arvioitiin paljon pienemmäksi. Verohallinnon tiedon mukaan tilitysten jaksottumisessa on syytä varautua siihen, että jäännösveroja tilitetään 2023 alkuvuodesta suhteessa enemmän. Tieto tarkentuu syyskuussa. Yhteisöveron kehitys on ollut kunnallisveroakin parempaa. Taustalla ovat verovuoden 2021 valmistuva verotus ja kuluvan vuoden ennakoiden kertymä. Vaikka kuntien korotettu yhteisöveron jako-osuus kahden vuoden jälkeen poistui, on yhteisöveron tilitysmäärä nousmassa jopa viimevuotista paremmaksi. Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan olevan noin 19 milj. euroa talousarvioon merkittävä suuremmat.

Valtionosuustulojen ennustetaan toteutuvan 3,1 milj. euroa talousarviota paremmin. Valtiovarainministeriö on heinäkuussa päivittänyt valtionosuustiedot, keskeisen muutoksen on aiheuttanut verotulomenetyksen kompensointi kasvaminen matkakuluvähennyksen korotuksen arvioidun vaikutuksen myötä.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että korkeat rahoitusosuudet, erityisesti verotulokertymien osalta ovat paikanneet merkittävästi toimintakateylityksiä. Kulujen hillintään tulee kiinnittää huomiota, kun hyvinvointialueelle siirtyminen tapahtuu ja verotulot pienenevät.

Talousarviomuutokset

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 16.5.2022 §26 Kuopion Museon hankintojen viivästymisen vuoksi lisämäärärahaa tarvittiin kalustoinvestointeihin 227 000 euroa ja tietokone- ja viestintälaitteisiin 290 000 euroa, yhteensä 517 000 euroa.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.6.2022 § 46 hyväksyttiin talousarviomuutokset vuodelle 2022 Pohjois-Savon pelastuslaitoksen tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan, yleishallinnon toimintakatteeseen sekä kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmaan. Toimintakatteen kaupunki-kohtaista maksuosuutta lisättiin 323 000 euroa.

Toimintakatteen kehitys palvelualueittain

	2021 Tot. 31.07.	2022 Tot. 31.7.	%-ero	Ta 2022 muutettu	Ennuste 31.12.	Ero Ta/Ennuste
Keskusvaaliltk. ja tarkastutoimi	-772	-422	-45,3 %	-609	-579	30
Yleishallinto	-5 892	-12 746	116,3 %	-25 892	-25 766	126
Elinvoima- ja konsernipalvelu	-14 670	-15 456	5,4 %	-26 178	-26 479	-301
Kaupunkiympäristö	3 533	5 626	59,3 %	-2 500	-2 500	0
Hyvinvoinnin edistäminen	-24 812	-26 493	6,8 %	-43 345	-43 896	-551
Kasvun ja oppiminen	-118 875	-122 364	2,9 %	-218 268	-220 268	-2 000
Perusturvan palvelualue	-105 048	-113 410	8,0 %	-192 764	-199 441	-6 677
Terveystieteiden palvelu	-166 315	-160 339	-3,6 %	-275 201	-280 861	-5 659
josta erikoissairaanhoido	-115 734	-108 461	-6,3 %	-185 300	-190 544	-5 244
Oikaisu		-11				
Yhteensä	-432 851	-445 614	2,9 %	-784 758	-799 790	-15 033

Lähde: talous- ja omistajaohjaus

Kuopion kaupungin toisessa osavuosisikatsauksessa annettujen palvelualueiden selvitysten mukaan Elinvoima- ja konsernipalvelujen toimintakatteen toteuma on heinäkuun lopussa -15,5 milj. euroa (59 %). Toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 0,3 milj. euroa talousarviota heikompana (-26,5 milj. eurona). Ennustettu ylitys johtuu em. työmarkkinatukimaksujen ylityksestä, jota kuitenkin pienentää yrityspalvelun toimintamenojen allittuminen.

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimisto

6.9.2022

Kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvioon asetettua myyntivoittotavoitetta pidetään melko korkeana. Tavoitteen toteutuminen edellyttää muutaman ennakoimattoman riittävän suuren tonttikaupan toteutumista. Ukrainan sota vaikuttaa rakentamiseen ja asuntojen kysyntään, mikä aiheuttaa myyntivoittojen toteutumiseen ennakoitua suurempaa epävarmuutta. Myyntivoittojen arvioidaan jäävän noin 1,5 milj. euroa pienemmiksi. Vaje voitaneen kompensoida muilla tuloilla. Esimerkiksi maanvuokratuotot, maankäyttökorvaukset ja rakennuslupa-tuotot näyttäisivät ylittyvän.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueella tulojen ennustetaan toteutuvan 0,35 milj. euroa alle talousarvion, josta liikuntapaikkojen osuus on 0,14 milj. euroa (Kuopio Halli ja Tahko Spa), musiikkikeskuksen 0,09 milj. euroa, kirjastopalvelujen 0,07 milj. euroa ja kansalaisopiston osalta 0,06 milj. euroa. Toimintakuluissa ennustetaan kustannusten lisäystä ulkoliikuntaliikun-tapaikoille 0,2 milj. euroa hoitokustannusten ja osittain energian hinnan nousun johdosta. Näin ollen hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 0,55 milj. euroa. Kaikissa palveluprosesseissa haasteena talouden toteutumiselle tulee olemaan uusien palkkaratkaisujen vaikutus. Edelleen jatkuva koronatilanne vaikuttaa jonkin verran asiakas-käyttäytymiseen sekä tilavarauksiin ja sitä kautta tulojen toteutumiseen. Myös rajusti kallistunut energia (sähkö, vesi, lämpö, polttoaine) kurittaa palvelualueen toimintakulua.

Tarkastuslautakunta suosittelee huomioimaan tarkasti vuoden 2023 talousarviovalmistelussa energian ja raaka-aineiden hinnannousun vaikutukset koko kaupungin tasolla.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella toimintakatteen ennustetaan ylittyvän 2 milj. euroa ta-lousarviosta, toimintakate 100,9 %. Ylitysennuste perustuu varhaiskasvatuksen palveluseteli-menojen kasvuun huomioituna 1.8. tehtävä indeksitarkistus. Kuluva vuoden taloustilanteen toteutumiseen tuo lisäksi haasteita mm. uudet palkkaratkaisut, lukiokoulutuksessa maksutto-man toisen asteen kustannusvaikutus, 1.8.2022 alkava tutkintoon valmistavan TUVA-koulutuk-sen järjestäminen sekä koulukuljetuskustannusten ylitysennuste. Nämä kustannukset tarken-tuvat myöhemmin syksyllä. Lisäksi ylityspaineissa on huomioitava Ukrainan sodan pakolaiskrii-sistä aiheutuvat kustannukset, jotka muodostuvat uusien perusopetuksen valmistavien luok-kien perustamisesta ja luokkien henkilökunnasta ja tiloista.

Perusturvan palvelualueen toimintakatteen ylitykseksi ennustetaan n. 6,7 milj. euroa. 1.6.2022 voimaan tulleiden palkankorotusten vaikutus perusturvan henkilöstömenoihin on n. 0,97 milj. euroa. Vanhuspalveluissa tehostetun palveluasumisen asiakasmaksutuottoihin arvioidaan yli-tystä n. 0,9 milj. euroa. Sotainvalidien palvelujen ostot toteutuivat 0,27 milj. euroa alle budje-tin vuonna 2021, minkä vuoksi liikaa maksetut valtiokonttorin korvaukset tullaan vähentämään vuoden 2022 valtiokonttorin korvausennakoista. Vammaispalvelujen ylitys muodostuu asumi-sen ja päivätoiminnan asiakaspalvelujen ostoista, kuljetuskustannuksista ja omaishoidosta n. 4,2 milj. euroa. Asumispalveluissa ja päivätoiminnassa uudet kilpailutetut vuorokausihinnat tu-livat voimaan 1.2.2022 alkaen. Selvityksen mukaan ylitysennusteessa on huomioitu Vaalijalan laituskuntoutuksen suoritehintojen 30 % määräaikainen hinnanalennus ajalle 1.8.31.12.2022. Vammaisten kuljetuspalvelut ovat lisääntyneet sen jälkeen, kun koronarajoituksia on ryhdytty purkamaan. Lapsiperhepalvelujen ylitys muodostuu asiakaspalvelujen ostoista ja vuokrasta n. 2,2 milj. euroa. Asiakaspalvelujen ostojen ylitys aiheutuu palvelutarpeen kasvusta ja asiakkai-den ohjautumisesta yhä enemmän erityistason laitoksiin kalliimpien palvelujen piiriin.

Perusturvan palvelujen ostojen ennustetaan ylittävän talousarvion merkittävästi. Tarkastus-lautakunta toivoo syvempää kustannusten ylitysten syiden selvittämistä ja avaamista.

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta
Tarkastustoimisto

6.9.2022

Koronaan liittyviä kustannuksia perusturvaan on kirjautunut tammi-heinäkuussa n. 3,2 milj. euroa. Valtio ei ole toistaiseksi tehnyt päätöksiä kuntien vuoden 2022 koronakustannusten korvauksista. Asetusluonnos koronakustannusten korvauksista on parhaillaan kunnissa lausuntokierroksella.

Toisen osavuositarkastuksen mukaan terveydenhuollon palvelualueen perusterveydenhuollon toiminta ja talous on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisesti. Kuuden kuukauden perusteella toimintakulut tulevat ylittymään n. 0,19 milj. euroa. Suurimmat ylitykset tulevat olemaan hoitotarvikkeet ja uniapnealaitteet, työvoiman vuokraus sekä leasingkustannukset. Toimintatulot alittuvat 0,22 milj. euroa talousarviosta. Asiakasmaksutuottojen kertymä vähenee vuoden loppua kohden asiakasmaksukattojen täytyttyä. Koronaepidemia aiheuttaa edelleen lisäkustannuksia mm. suojavarusteiden ja siivousten osalta. Lasten kuntoutus ja terapiapalvelujen ostopalvelutarvetta on ollut suunniteltua enemmän, koska rekrytointihaasteita on ollut omatoimintaan siirtymisessä, kuten puheterapiassa sekä kasvatus- ja perheneuvonnan psykologien tekemisissä kehitystasotutkimuksissa.

Sairaanhoidopiirin lopullinen esitys Kuopion maksusuudeksi on 195,6 milj. euroa (sis. hoitopalvelut, Kuopion Psykiatrian keskuksen, hammasopetusklinikan ja tartuntatautilääkkeet) sekä muu erikoissairaanhoidon 2,3 milj. euroa. Kuopion talousarvioon on varattu 185,3 milj. euroa erikoissairaanhoidon menoihin. Kuuden kuukauden ennusteen perusteella erikoissairaanhoidon toimintakate tulee ylittymään 5,2 milj. euroa.

Kuopion Tilapalveluiden toiminnallinen tulos on toteutunut seurantajaksolla talousarvion mukaisena. Tilikauden poistot tulevat olemaan 0,4 milj. euroa talousarviota suuremmat.

Tarkastuslautakunta jää pohtimaan, miten energian hinnannousu vaikuttaa Tilapalveluiden toimitilojen vuokratason.

Pelastuslaitoksen toimintatuottoihin sisältyy 1 565 036 euroa heinäkuulle kuuluvia tuloja. Työtuomioistuimen 2.5.2022 antaman tuomion mukaiset palkkasaatavat varallaolokorvauksista viivästyskorokoiheen yhteensä 1 229 116 euroa on maksettu kesäkuussa.

Henkilöstöasiat

Henkilöstömäärä on toisen osavuositarkastuksen mukaan laskenut edellisvuoden ajankohtaan nähden 140 henkilötyövuotta. Henkilöstön saatavuusongelmat heijastuvat erityisesti hoivalan rekrytointeihin. Palkkaratkaisun nostamia henkilöstökuluvaikutuksia on osittain hillinnyt kevään lakon aiheuttamat säästöt henkilöstökuluissa.

Kunta-alan työntekijät saivat palkkoihinsa takautuvasti kahden prosentin yleiskorotuksen kesäkuussa. Vuosina 2022–2024 palkankorotustaso noudattaa yleistä linjaa, joka perustuu ventialojen palkankorotusten keskiarvoon tai on vähintään 1,9 prosenttia. Työehtosopimus on kolmivuotinen. Tämän lisäksi kuntatyöntekijöille on tulossa viisivuotinen palkkaohjelma, joka alkaa vuonna 2023 ja nostaisi palkkoja yhteensä 5,1 prosenttia yli yleisen linjan. Kuopion kaupungin kohdalla tämä tarkoittaa palkkoihin 3,3 milj. euron ja sivukuluihin 0,7 milj. euron lisäystä tälle vuodelle.

Henkilöstön sairauspoissaoloja ei ole pystytty toimenpiteistä huolimatta vähentämään. Koronan vaikutukset ja siihen liittyvä poissaolo-ohjeistukset näkyvät edelleen sairauspoissaoloissa. Myös mielenterveyteen liittyvät oireet sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat keskeisiä sairauspoissaolojen aiheuttajia.

Lähde: Työnantajapalvelut

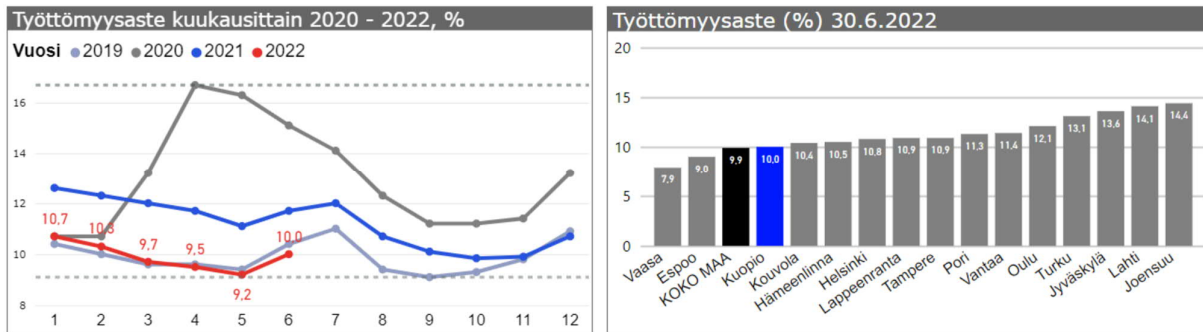
Palvelualue	SAIRAUSPOISSAOLOT		
	2022	2021	Muutos
Sairauspoissaolot tammi - kesäkuu kalenteripyhä/henkilötyövuosi	pv	pv	pv
Elinvoima- ja konsernipalvelut	27,2	21,5	5,7
Kaupunkiympäristön palvelualue	8,7	7,5	1,2
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	14,8	10,4	4,4
Kasvun ja oppimisen palvelualue	20,4	16,9	3,5
Perusturvan palvelualue	25,7	22,4	3,3
Terveydenhuollon palvelualue	22,7	17,1	5,6
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	16,5	9,1	7,4
Isäntäkuntapalvelut	22,8	22,3	0,5
Tilapalvelut	2,2	4,4	-2,2
Poissaolot keskimäärin kaupungissa	21,3	17,5	3,8

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan sairauspoissaolojen vähentäminen on edelleen vaikeaa. Työtapaturmien kehitystä ei tämän vuoden osavuosikasauksessa ole raportoitu.

Kaupungin muut tunnusluvut

Väestökehityksen toteutuessa ennusteen mukaan asukkaita Kuopiossa vuoden 2022 lopussa olisi 120 210. Väestömuutos tammi-kesäkuulta on normaaliin tapaan negatiivinen (-141 henkeä). Opiskelijoiden tulomuutto nostaa väkilukua vasta syksyn kuukausina. Tulomuuton ajankohdan vaikutus näkyy myös Kuopion Opiskelija-asunnot Oy:n asuntojen kesäkuun pienempänä täyttöasteena.

Kesäkuun työttömyysaste oli 10,0 %. Työttömänä oli 5785 henkeä, joka oli 927 vähemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä oli 5 % vähemmän kuin vuosi sitten. Kuopion työttömyysaste oli pieni verrattuna muihin saman kokoluokan kaupunkeihin.

Kuopion työttömyysasteen kehitys. Lähde: talus- ja omistajaohjaus.

Strategisten tavoitteiden toteutuma

Kuopion strategia on kaupunkiyhteisön strategia ja se ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Strategiassa on neljä näkökulmaa: Kasvava Kuopio, Hyvinvoiva Kuopio, Resurssiviisas Kuopio ja Uudistuva Kuopio. Kuopion menestystekijät (14 kpl) on ryhmitelty näitten näkökulmien mukaan. Strategiassa on myös kolme läpileikkaavaa strategista tavoitetta: digitalisaatio, kansainvälisyys ja kumppanuus. Talusarvion strategiaosaan (s.12-16) on koottu valtuustoon nähden sitovat kaupunkistrategiaa vuonna 2022 toteuttavat tavoitteet.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumaennustetta tavoitekohtaisessa taulukossa, johon on koottu tavoitteet vastuutahoineen sekä kaupunginhallituksen että tarkastuslautakunnan arviot vierekkäisin sarakkein.

Merkkien selitteet:

- Etenee suunnitellusti
- Etenee hitaasti tai osittain
- 👍 Tavoite on saavutettavissa
- 👎 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä
- 👉 Ei voida arvioida

- ELKO elinvoima- ja konsernipalvelut
- KYP kaupunkiympäristön palvelualue
- HEP hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
- KOP kasvun ja oppimisen palvelualue
- PTP perusturvan palvelualue
- THP terveydenhuollon palvelualue

1.KASVAVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Tilanne 30.6.	Vastuu-taho	Tarkastuslautakunnan arvio
1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyyss-ympäristö	Matkailijoiden yöpymiset, hankkeiden eteneminen	Matkailun edistäminen		ELKO KYP	Yöpymiset paikallisissa majoi-tusliikkeissä ovat lisääntyneet viime vuodesta ja matkailun kehittämismallin kehittämistyötä on aloitettu.
	Tonttivaranto	Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta asunto- ja yritystonttitarjonasta.		KYP	Pienen Neulamäen yritystontti-kaavoitus ei ole edennyt niukkojen henkilöstöressurssien vuoksi.
	Uudet yritykset, työpaikkakehitys	Yrityskannan ja työpaikkamäärän kasvattaminen.		ELKO KYP	Yrityskanta ja työpaikkamäärä ovat kasvusuunnassa. Mittari-tietoa ei ole seurantaraportissa.
	Yritysten työvoiman saatavuus, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), kaupungin tarjoamat harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Turvataan osaavan työvoiman saata-vuutta.		Kaikki	Ulkoimaisen työvoiman rekry-tointi aloitettu. Sillä pyritään turvaamaan erityisesti hoiva-henkilöstön saatavuutta. Osaa-javetovoiimahanketta on val-misteltu yhteistyössä Sakky:n ja Ely:n kanssa.
1.2. Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju	Oppilaitosten hakija-määrät	Kuopion asema koulutuskaupunkina vahvistuu.		KOP	Oppilaitosten hakijamäärä-mittaritieto tarkentuu vielä loppu-vuodesta syksyn hakujen osalta.
	Tutkimus- ja kehittä-misrahoitus, ekosysteemin-sopimuksen toteutuminen	Innovaatioekosys-temi edistää Kuo-pion kasvua.		ELKO	Uuden EU:n rakennerahasto-kauden hidaskäynnistyminen on viivästyttänyt hankerahoitushakujen avaamista.
1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Edunvalvonnan vaikuttavuus	Tehdään enna-koivaa ja aktiivista edunvalvontaa ja vaikuttamista valta-kunnalliseen ja maakunnalliseen päätöksentekoon.		Kaikki	Kuopiossa on tehty monipuolista vaikuttamistyötä eri val-mistelutyöryhmissä. Vaikutta-vuus mittarina on vaikeasti arvioitavissa.
1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Imago- ja mainesel-vitykset	Kuopion kansallisen ja kansainvälisen näkyvyyden vahvis-taminen.		Kaikki	Kuopio on pärjännyt hyvin eri kuntabarometreissa.
1.4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri	Kaupunkikeskustan elinvoimaluvun muutos (%), tyhjien liike-tilojen osuus, rakentamisen määrä, kaupunkikeskustan väestömäärä ja työpaikkamäärä	Kaupunkikeskustan elinvoiman lisääminen.		ELKO KYP HEP	Kaupunkikeskustan elinvoima on lisääntynyt 2,1 % Myös tyh-jien liike-tilojen osuus on vähen-tynt.
	Savilahden rakenta-misen eteneminen	Savilahden toteutus ja kaavoitus etene-vät suunnitellusti.		KYP Tilapal-velut	Vanhan varikon pohjoisosan kaavoitustyö on valmistunut. Hankkeen määrärahojen riittä-vyyden kanssa on ollut haas-teita.

2.HYVINVOIVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Tilanne 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio
2.1. Aktiivisuuden innostava arki	Arjen fyysistä aktiivisuutta kuvaavat mittarit, sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen kävijämäärät ja terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari) liikunnan osalta	Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäluokissa.		KYP HEP KOP PTP THP	Kaupungin vapaa-ajan ja kulttuurin yksiköt tarjoavat monipuolisesti harrastusmahdollisuuksia. Samalla on osallistuttu monipuolisesti arjen aktiivisuutta lisääviin kehittämishankkeisiin.
2.2. Varhainen tuki	Koettu tuen saaminen vanhemmuuteen, lastensuojelua kuvaavat mittarit, perhekeskus toiminnan eteneminen.	Vanhemmuus sekä perheiden ja läheisten ihmissuhteet vahvistuvat.		HEP KOP PTP THP	Perhekeskus- ja Yhteinen aika -toimintamallit ovat käynnistyneet ja niiden kehittämistyötä jatketaan. Nepsy-toimintamallin käyttöönottoa kehitetään edelleen.
	Päihteiden käyttö eri ikäryhmissä, nuorten suhtautuminen päihteisiin, psyykkistä kuormittuneisuutta ja mielenterveyttä kuvaavat mittarit, Hyvällä Miellellä Pohjois-Savo-hankkeen eteneminen	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi paranee.		HEP KOP PTP THP	Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan nuorten päihteidenkäyttö on lisääntynyt ja tarvetta ehkäisevän päihdetyön lisäresursseille on tunnustettu.
2.3. Työllistyminen ja toimeentulo	Työttömyysaste, pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys, työmarkkinatuen kuntaosuus, koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat, työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, kuntakokeilun toteutuminen	Työttömyys, nuorisotyöttömyys ja pitkäaikastyöttömyys vähenevät.		ELKO KOP PTP THP Kaupunkikonserni	Työttömyystilanne on parantunut edellisvuodesta. Työllisyyden kuntakokeilu on edennyt tavoitteiden mukaisesti.
2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	Tyytyväisyys ympäristön viihtyvyyteen ja kunnossapitoon, asunnottomat/1000 asukasta	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuinympäristöön säilyy korkeana.		ELKO KYP HEP KOP Tiilipalvelut	Lähiöohjelman suunnittelutyö on käynnistetty. Ohjelman avulla pyritään tunnistamaan lähiöiden erityispiirteitä ja vahvistaa asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia oman asuinalueen asioihin.
	Yhteenkuuluvuus kouluyhteisöön, aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus (%), TEA-viisarin osallisuussummuuttuja	Asukkaiden osallistuminen sekä kokemus vaikutusmahdollisuuksista lisääntyy.		Kaikki	Digitaalisilla alustoilla pyritään vahvistamaan osallisuusmahdollisuuksia. Asukastoimintaa on järjestetty asukastuvilla ja kaupungin eri toimipisteissä.
	Yli 65-vuotiaiden katumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot, koulukiusaaminen, katuruuhkuusindeksi ja alaikäisten tekemät rikokset	Arjen turvallisuus vahvistuu.		Kaikki	Esteettömyyteen on kiinnitetty huomiota ja sen edistämistä tuetaan kaupunkitasoisesti.
	Asukastoiminnan osallistujamäärä, asukastoiminnan kehittymisen	Aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevien kohtaamispaikkojen saavutettavuus ja houkuttelevuus.		KYP HEP KOP Tiilipalvelut	Ulkoilupaikkojen parannustyöt ovat edenneet.

3.RESURSSIVIISAS KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Tilanne 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio	
3.1. Viisas liikkuminen	Eri käyttövoimien osuudet ajoneuvokannasta (%), sähkö- ja kaasuaajoneuvojen määrä, lataus- ja tankkauspisteverkoston laajeneminen	Kuopion alueella on katettava sähköautojen latausverkosto ja useita biokaasun tankkausasemia.		KYP Tilapalvelut Mestar Kuopin joukkoliikenne		Biokaasun tankkausasemalle ei ole löydetty sopivaa tonttia.
	Pyöräpysäköinnin määrän lisäys (kpl), jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuus, kaupunkipyörien käyttöaste	Kevyen liikenteen kulkutapaosuus on kasvanut.		KYP Tilapalvelut		Kevyen liikenteen kulkutapaosuuden muutosta ei voida arvioida. Viikku-fillareiden määrä on lisätty.
	Joukkoliikenteen käyttäjämäärä, maaseutualueen liikuttamisen kokeilun käynnistyminen	Vähäpäästöiset matkatetut toimivat kaupunki-, seutu- ja lähiliikenteessä.		KYP Kuopion joukkoliikenne		Paikallisliikenteessä n.80 % toteutetaan puhtain käyttövoimin (sähkö/biodiesel).
3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö	Henkilöstön osuus niissä yksiköissä, jotka ovat tehneet ilmastosuunnitelman	Toiminta ja hankinnat ovat Kuopiossa resurssiviisasta.		Kaikki Kaupunkikonserni		Hankinnoissa ja toiminnoissa on noudatettu resurssiviisasta toimintatapaa. Resurssiviisastohankkeiden toimenpiteitä on viety käytäntöön.
	m2/oppilas uusissa kouluissa, kaupungin toimitilojen määrä (m2)	Tilasuunnittelun lähtökohtana on muuntojoustavuus ja tilojen käytön tehokkuus. Rakennusten ympäristökuorma on minimoitu.		Tilapalvelut Servica		Hankesuunnitelmissa ja toteutussuunnitelmissa on huomioitu tilojen muuntojoustavuus.
	Selvityksen eteneminen	Selvitetään keinot tarjota kaupungin ruokapalveluissa ilmastoviisasta (lähi- ja kasvis) ruokaa.		Servica		Ilmastoviisasta ruokaa lapsille-hankkeelle on saatu jatkora hoitus ajalle 1.12.2022-30.11.2023
3.3. Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Uusiutuvan energian osuus sähkön ja lämmön hankinnasta sekä omasta tuotannosta, puurakentamisen määrä, öljylämmitteiset kaupungin kiinteistöt	Tarkastellaan uusiutuvien energiamuotojen ja puurakentamisen hyödyntämismahdollisuudet kaikissa peruskorjaus- ja uudiskohteissa sekä uusilla rakentamisalueilla.		Tilapalvelut Kaupunkikonserni Energianvonta		Kaikissa uudishankkeissa on selvitetty eri energiamuotojen hyödyntäminen ja puurakentamisen mahdollisuus. Uusiutuvan energian osuus omassa sähkön- ja lämmöntuotannossa on kasvanut. Öljylämmitteisten kaupungin kiinteistöjen määrää ei ole raportoitu.

4.UUDISTUVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Tilanne 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio	
4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen	Kelpoisuuden omaavien hakijoiden määrä/avoin työpaikka, lähtövaihtuvuus, urakehitysmahdollisuuksien kokeminen, suositteluhaluus	Huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta ja henkilöstöhankinnasta.		Kaikki Tilapalvelut		Osalla palvelualueista on haasteita henkilöstön vaihtuvuuden, työvoiman saatavuuden ja rekrytointien viivästyminen vuoksi.
	Esimieskysely, johtamisen uudistamisen	Uudistetaan johtamista, tuetaan esimiestyötä ja		Kaikki Tilapalvelut		Työn monipaikkaisuutta on lisätty ja etätyöskentelykäytännöt ovat vakiintuneet osassa työtehtävistä.

	eteneminen, etätö-päivät, työtyytyväisyyskysely	lisätään erilaisia työnte-kemisen muotoja, kuten työn monipaikkaisuutta.				
	Työtyytyväisyyskysely	Vahvistetaan henkilös-tön osallisuutta työn, tiimien ja työyhteisön ke-hittämiseen.		Kaikki Tilapal-velut		Henkilöstön osallisuus- ja aloi-tealustan käyttöönotto on vii-västynyt.
	Sairauspoissaolot pv/htv, sairauspoissa-olojen kustannukset, tapaturmapoissaolot pv/htv, työtyytyväi-syys, toteutetut toi-menpiteet, koulutus-ten määrä, koulutus-siin osallistuneiden määrä	Huolehditaan henkilös-tön työhyvinvoinnista, työturvallisuudesta ja osaamisesta.		Kaikki Tilapal-velut		Sairauspoissaolojen määrä on kasvanut edellisvuodesta. Työ-tapaturmien seuranta pitää edelleen kehittää, jotta ajanta-saista tietoa voidaan tuottaa.
4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kunnan digitalisaatio-aste, asiakaspalaute ja asiakaskyselyt	Kehitetään palveluja monikanavaisesti ja asiakaslähtöisesti.		Kaikki Tilapal-velut		Kaupungin digitalisaation ke-hittämistoimenpiteet ovat edenneet. Digitalisaation kehit-täminen nähdään kaupungissa tärkeänä.
	Asiakaskyselyn tulok-set muutoksesta, yh-teistyön sujuvuus kes-keisten tahojen kesken	Rakennetaan hyvää kumppanuutta ja asia-kaslähtöisiä yhteistyö-malleja hyvinvointialu-een kanssa.		Kaikki		Kuopio on ollut vahvasti mu-kana hyvinvointialueen valmis-telussa. Tahtotila yhteistyön rakentamiseksi hyvinvointialu-een kanssa nähdään korkeana.
	Suunnittelun etenemi-nen	uusi Kuopio 2023: Suunnitellaan kaupungin tulevaa roolia ja organi-soidaan toimintaa hyvin-vointialueen perustami-sen jälkeiseen aikaan.		Kaikki		Kuopion uusi strategia valmis-tui tänä keväänä. Uusien toi-mintamallien jalkautus vie ai-kaa.
4.3. Kes-tävä talous	Tilikauden tulos, toi-mintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Kaupungin tilikauden tu-los saavuttaa vähintään nollatason vuonna 2025.		Kaikki Tilapal-velut		Tilinpäätös ennustetaan alijää-mäiseksi, mutta ennuste on parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa.
	Palveluverkostoselvi-tyksen valmistuminen, investointien sisällön ja kustannusarvioiden pitävyys, taseen ulko-puoliset sopimusvas-tuut, tilakustannusten muutos	Kaupungin toimitilaver-kosto mitoitetaan asia-kastarpeen ja talouden kestokyvyn mukaisesti.		Kaikki Tilapal-velut		Palveluverkoston selvitystyö-hön on osallistuttu laajasti.

Tarkastuslautakunnan laskelman mukaan valtuusto on asettanut 34 talousarviotavoitetta, joista 23 tavoitetta on arvion mukaan toteutumassa. Yhdeksän tavoitteen toteutuminen on tarkastuslautakunnan mukaan epätodennäköistä. Kahden tavoitteen toteutumista ei voitu vielä arvioida.

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan talousarviotavoitteet ovat kehittyneet parempaan suuntaan edellisvuosista. Tavoitteet ovat selkeämpiä ja niitä kuvaavat mittarit ovat parantu-neet, mutta mittareiden ja tavoitteiden välistä suhdetta tulee edelleen tarkentaa. Valitettavasti toiseen osavuositarkastukseen ei ollut saatu kuin murto-osa talousarviotavoitteita koskevien mit-tareiden väliaikatiedoista.

Suorituskyky, -taloudellisuus- ja vaikuttavuusmittarit

Suorituskyky, -taloudellisuus- ja vaikuttavuusmittarit	Mittari	TA 2022	Toteuma 30.6.	Tarkastuslautakunnan arvio
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	Matkustajaa vuodessa	6 300 000	3 430 000	Toteutuu
Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue	%	96	94	Toteutuu
Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue	%	99	96	Toteutuu
Teatterin ison salin täyttöaste	%	70	15	Ei toteudu
Kyky vastaanottaa jatkohoitoa tarvitsevia potilaita erikoissairaanhoidosta	Siirtoviivemaksut, €	220 000	369 521	Ei toteudu
Lyhytaikaisten potilaiden keskimääräinen hoitoaika	Hoitovuorokausimäärän keskiarvo	12	22,4	Ei toteudu
Ikäihmistien sosiaalipalvelujen tarpeen arvion odotusaika	vrk	9	11	Ei toteudu
Toimitilojen kokonaisneliömäärä	brm ²	665 000	657 054	Toteutuu
Ulkoa vuokrattujen tilojen kokonaisneliöt	m ²	80 000	80 148	Ei toteudu
Kunnossapidon talvihoidon kustannukset	€/km	6 500		Ei voida arvioida
Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0-6 vuotiaasta lasta kohden	€	11 627	5 475	Toteutuu
Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7-15 -vuotias lapsi	€	10 140	4 965	Toteutuu
Kansalaisopiston nettokustannus €/opetus-tunti	€	75,3	70,6	Toteutuu
Suun terveydenhuollon käynnin keskiarvohinta	Keskiarvohinta €/käynti (brutto)	alle 120	101,45 €/brutto 71,55 €/netto	Toteutuu
Kehitysvammaisten ja vammaisten ympärivuorokautisen hoivan kustannukset ml. laitoshoido	M€	25,8	12,9	Toteutuu
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten toimintakulut	M€	19,0	10,3	Ei toteudu
Keskimääräinen tilakustannus	€/brm ² /kk	10,50	11,07	Ei toteudu
Työmarkkinatuen kuntarahoitussuus	M€	11,128	6,016	Ei toteudu
Kunnossapidon talvihoidon asiakastytyväisyys	Asteikko 1–5	3,72		Ei voida arvioida
Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0-6 vuotiaista	%	74,0	79,2	Ei toteudu
Kaikki kirjastopalvelujen lainat/asukasmäärä	kpl	17,3	8,1	Ei toteudu
Alle 20-vuotiaiden asiakaskäyntien määrä Kuntolaakson uimahallipalveluissa	kpl	105 000	61 863	Toteutuu
Hoitoon sitoutuminen mielenterveyspalveluissa	Käyttämättä jääneiden vastaanottoaikojen osuus	Alle 5 %	11 %	Ei toteudu
Hoitoon sitoutuminen äitiys- ja lastenneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	Käyttämättä ja peruuttamatta jääneiden vastaanottoaikojen osuus	1,2 % - 1,5 %	1,9 %	Ei toteudu
Ympäri vuorokautisen hoivan peittävyys	%	6,5 %	6,4 %	Toteutuu
Sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaiden kuntoutuminen kuntouttavaan työtoimintaan, työhön, opiskeluun, %- osuus asiakkaista	%	30 %	35,3 %	Ei toteudu
Purettujen rakennusten kokonaisneliöt	brm ²	23 000	2 290	Ei toteudu

Tarkastuslautakunta arvioi, että 27:stä suorituskyky, -taloudellisuus- ja vaikuttavuusmitta-
reista 11 toteutuu ja 14 jää toteutumatta. Kahta tavoitetta ei voida arvioida.

Konserniyhtiöille asetetut sitovat tavoitteet

Yhtiö	Tavoite ja mittari	TA 2022	Toteuma 30.6	Tarkastuslautakunnan arvio
Kuopion Energia Oy	Liikevaihto M€	102,0	61,2	Toteutuu
	Tuloutus omistajalle M€	7,4	6,0	Ei toteudu
	Käyttökate-%	34,0	48,0	Toteutuu
	Omavaraisuusaste %	30,0	34,0	Toteutuu
Kuopion Pysäköinti Oy	Liikevaihto M€	3,4	1,8	Ei toteudu
	Tilikauden tulos M€	-0,2	0,1	Toteutuu
	Omavaraisuusaste %	85,3	90,5	Toteutuu
Kuopion Opiskelija-asunnot Oy	Liikevaihto M€	11,0	5,4	Toteutuu
	Tilikauden tulos M€	0	0,0	Toteutuu
	Käyttöaste %	93,0	92,0	Ei toteudu
	Asuinneliövelka €/asm ²	650	720	Toteutuu
Niiralan Kulma Oy	Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1,4	3,6	Toteutuu
	Käyttöaste %	97,5	97,6	Toteutuu
	Asuinneliövelka €/asm ²	<599	519	Toteutuu
	Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelma (parannus vuoden 2015 tasosta) %	>5	-	Ei voida arvioida
Kuopion Vesi Oy	Liikevaihto M€	32,0	15,9	Toteutuu
	Tuloutus omistajalle, korot M€	4,4	2,2	Toteutuu
	Henkilöstön työhyvinvointi, sairauspoissaolot pv/htv	10	-	Ei voida arvioida
	Asiakastytyväisyys (4-10)			Ei voida arvioida. Tavoite on mainittu TA-kirjassa, mutta sitä ei ole raportoitu.
Savonia-ammattikorkeakoulu Oy	Liikevaihto M€	56,0	30,8	Toteutuu
	Suoritettut tutkinnot kpl	1 460	802	Toteutuu
	Hiilijalanjälki hiilitonni kg 1000 CO2	1 500	-	Ei voida arvioida
Kiinteistö Oy Kuopion Koulutilat	Liikevaihto M€	0,9	0,4	Toteutuu
	Tilikauden tulos M€	0	0,3	Toteutuu
Kiinteistö Oy Kuopion Keskuskenttä	Liikevaihto M€	0,2	0,2	Toteutuu
	Tilikauden tulos ennen veroja	0	0,1	Toteutuu
Kiinteistö Oy Kuopion Luukas	Tilikauden tulos M€	0	0,1	Toteutuu
Servica Oy	Tilikauden tulos M€	2,0	1,5	Toteutuu
	Liikevaihto/tehty työpanos (HTV3) kasvaa 0,5 % vuodesta 2020	-	110,7	Ei voida arvioida
	Asiakastytyväisyys (0-5)	3,69	3,81	Toteutuu
	Laatupoikkeamat vähenevät vuodesta 2021 (kyllä/ei)	-	18	Toteutuu. Toteuma v. 2021 96
Henkilöstön sairaus- ja tapaturmapoissaolot vähenevät vuodesta 2021 (kalenteripäivää/henkilö)	-	11,4	Toteutuu. Toteuma v. 2021 21,8	
Mestar Kuopio Oy	Liikevaihto M€	35,0	15,8	Ei toteudu
	Tilikauden tulos M€	0,2	1,3	Toteutuu
Järvisseudun Työterveys Oy	Liikevaihto M€	9,0	5,1	Toteutuu
	Tilikauden tulos M€	0,3	0,2	Toteutuu
	Omavaraisuusaste %	70,0	73,1	Toteutuu
	Asiakastytyväisyys (4-10)	9	ei mitattu	Ei voida arvioida

Tarkastuslautakunta arvioi, että konserniyhtiöille asetetuista 38 tavoitteesta 28 toteutuu ja neljä jää toteutumatta. Kuutta tavoitetta ei voida arvioida.

Sidonnaisuusilmoitukset

Sidonnaisuusilmoituksissa tapahtuneita muutoksia on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksissa säännöllisesti ja ne tuodaan vuosittain valtuustolle tiedoksi. Ajantasainen yhteenveto sidonnaisuuksista on nähtävissä kaupungin verkkosivuilla: <https://www.kuopio.fi/fi/sidonnaisuudet>

Sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuus on rajattu koskemaan kunnan keskeisiä luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita. Luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista ilmoitusvelvollisia ovat:

- valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat
- kaupunginhallituksen jäsenet, varajäsenet, esittelijä
- omistajaohjausjaoston jäsenet, varajäsenet, esittelijä
- lähidemokratiajaoston jäsenet, varajäsenet, esittelijä
- lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, esittelijät
- kaupunkirakennelautakunnan sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan osalta myös jäsenet ja varajäsenet
- perusturva- ja terveyslautakunnan yksilöasioiden jaoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja esittelijät

Tarkastuslautakunta suosittelee asianosaisia tarkastamaan omat sidonnaisuustietonsa ja päivittämään ne tarvittaessa.

Vuoden 2021 arviointikertomuksen havaintoihin saadut vastineet

Kaupunginhallitus on käsitellyt v. 2021 arviointikertomuksessa pyydyistä vastineista tehdyn yhteenvedon kokouksessaan 5.9.2022 ja päättänyt lähettää sen tiedoksi valtuustolle.

Tarkastuslautakunta kiittää omalta osaltaan vastineista ja toteaa, että vastineissa on nähtävissä yhtenäinen käsitys asioiden nykytilasta ja kehittämiskohteista.

Taulukko arviointivuoden 2021 havaintojen vastineista on esitetty alla.

Taulukon selitteet: 👍 Etenee 👎 Ei etene tai etenee hyvin hitaasti 🙌 Etenee osittain

2021 havainnot		
Keskeiset arviointihavainnot	Vastuualueen vastine	Tarkastuslautakunnan arvio
Talousarviota-voitteiden toteutumaa kuvaavien mittarien puutteet ja epäselvyydet mittareiden esitystavoissa.	Keväällä 2022 uudistetussa strategiassa tavoitteet on asetettu koko valtuustokautta koskevaksi ja niille on tässä yhteydessä määritetty myös mittarit. Mittareiden osalta on tehty erillinen tarkastelu, jossa on kerätty mittareiden lähtötilanne ja samalla tarkistettu, että kyseinen mittaritieto on saatavissa. On myös todettava, että kaikista mittareista ei löydy ajantasaista tietoa tai tieto ei ole saatavissa joka vuosi. Osalle tavoitteista on myös hankala löytää hyvää mittaria ja joudutaan tyytymään väliillisesti tavoitetta kuvaavaan mittariin. Mittariston kehittäminen onkin jatkuvaa työtä.	🙌 Tarkastuslautakunta toivoi mittareilta ennen kaikkea ajantasaista mitattavuutta. Tavoitteet tulisi pystyä johtamaan mittareista ja mittaritiedot tulee olla relevantteja suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.
Varhaisen tuen tarpeen arvioinnin resurssien varmistaminen	Koulukuraattoriresurssi on Kuopiossa nyt lain edellyttämällä tasolla. Tällä on osaltaan vaikutusta myös varhaisen tuen toteutumiseen jatkossa. Varhaiskasvatustalakiin tuli muutoksia 1.8.2022 alkaen ja tavoitteena on parantaa lapsen tuen prosesseja. Lapsen tehostetusta- ja erityisestä tuesta tehdään jatkossa hallintopäätökset ja erityisopettajaresurssia pyritään lisäämään jatkossa. Esitys sisältyy v. 2023 talousarvioesitykseen. Lisäksi varhaisen tuen arviointia pyritään kehittämään henkilöstön täydennyskoulutuksella ja yhteis-	🙌 Matalan kynnyksen palveluilla ja oikein ajoitetulla tuella voidaan välttää merkittävästi tuen tarpeen kasvua myöhemmissä vaiheissa.

	<p>työllä muiden palveluiden kanssa, mm. yhteinen aika -toimintamalli on kaupungissa käytössä.</p> <p>Henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan tuen tarpeita ja tuntemaan palveluvalikkoa, jotta tuen tarpeessa olevat osattaisiin ohjata tarvitsemansa tuen piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Noudatetaan kolmiportaisen tuen periaatteita. Inklusiohankkeen avulla on tuettu varhaisen tuen tarpeen arvioinnin resurssien arvioimista kouluilla.</p>		
<p>Hoitoon pääsyn ongelmien korjaaminen pysyvien ratkaisuin ja palvelukysynnän muutoksiin varautuminen. Psykososiaaliseen kuntoutuksen turvaaminen omalla mielen-terveyden sairauksissa</p>	<p>Palvelujen kysyntähuippuja on mahdollista tasata käyttämällä ostopalveluja ja varahenkilöjärjestelyjä. Hyvinvointialueelle siirryttäessä palvelut pyritään yhteismitallistamaan ja tasoittamaan nykyisiä määrällisiä eroja. Moniammatillinen yhteistyö sekä hoitoketjujen saumaton toimivuus on olennaista, jos halutaan varmistaa, että kuntalaiset pääsevät palveluihin nykyistä paremmin.</p> <p>Silloin kun henkilö on sairautensa vuoksi Kuopion psykiatrian keskuksen palvelujen piirissä, pystytään palveluja tuottamaan pääosin omalla toimintana. Kuopion psykiatrian keskuksen kaikissa moniammatillisissa hoitotiimeissä on joko kuntoutusohjaaja ja kuntoutussairaanhoitaja. Heidän työpanostaan hyödynnetään hoidossa ja kuntoutuksessa silloin kun muun hoidon ohella on tarpeen arvioida ja toteuttaa psykiatrista kuntoutusta. Yksikössä on mahdollista tarjota myös toimintaterapeutin palveluja. Kuopion psykiatrian keskuksessa on myös oma tehostetun kuntoutuksen työryhmä (Kipinä-työryhmä), joka antaa kuntoutuspalveluja erityisen vaativissa tilanteissa.</p>	👉	<p>Hyvinvointialueelle siirryttäessä tulee selkiyttää toimenpiteitä siitä, kuinka hoitoketjuja muokataan ja resursseja kohdennetaan.</p>
<p>Selkeät toimenpiteet työhyvinvoinnin parantamiseksi ja työn houkuttelevuuden lisäämiseksi sekä esimiestyön arviointi ja kehittäminen</p>	<p>Työhyvinvointikyselyjen avulla löydetään vielä paremmin työhyvinvoinnin kehittämisen kohteet ja ryhdytään konkreettisiin ja systemaattisiin toimenpiteisiin työhyvinvoinnin parantamiseksi ja edistämiseksi. HR-kehittämispäällikkö ja työyhteisöasiantuntija suunnittelevat tarkemmin prosessin, jolla kyselyssä esille nousevat kehittämiskohteet jalostetaan toimiviksi työhyvinvoinnin edistämisen malleiksi.</p> <p>Henkilöstön saatavuusongelma on monisyinen, eikä koske pelkästään Kuopion kaupunkia ja 1.1.2023 aloittavaa Pohjois-Savon hyvinvointialuetta. Keskeiseksi asiaksi keskusteluissa nousee palkkaus ja valtakunnallisesti henkilöstön saatavuusongelmat, joita on muissakin suurissa kaupungeissa. Korkeasti koulutettujen työntekijöiden palkkauksen osalta on kuitenkin todettava, että Kuopion kaupungin palkkataso ei ole riittävän houkutteleva.</p> <p>Esimiestyön kehittämisessä on tärkeitä oman osaamisen jatkuva ylläpitäminen, kehittäminen ja päivittäminen. Kuopion kaupungilla on syntynyt toimiva rakenne hyödyntää oppisopimuskoulutusta osaamisen kehittämisessä. Esimiehille on tarjolla oppisopimuksella mm. lähiesimiestyön ammattitutkinto tai osatutkintoja sekä johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto.</p> <p>Esimiehiä kannustetaan esimieskoulutuksiin. Jatkuvan oppimisen mahdollisuuden lisäksi esimiehille järjestetään kolme kertaa vuodessa velvoittavat esimiesseminaarit, joissa käsitellään ajankohtaisia asioita asiantuntijaesityksin. Työnantajapalvelu tarjoaa jatkuvasti esimiehille koulutusta ja klinkka-aikoja mm.HR-järjestelmien käyttöön ja ajankohtaisiin lainsäädännön asioihin.</p>	👉	<p>Palvelutason turvaamiseksi ja rekrytointiongelmiin korjaamiseksi julkisen sektorin on tehtävä edelleen toimenpiteitä työn houkuttelevuuden lisäämiseksi.</p> <p>Henkilöstömitoitukseen varautuminen ei ole kaikilta osin onnistunut rekrytointihaasteiden vuoksi. Mikäli osaavaa henkilöstöä ei saada, vaikuttaa se merkittävästi henkilöstömitoituksen raja-arvoissa pysymiseen ja hoitotakuun toteutumiseen.</p>
<p>Kaupungin reagoitakyky henkilöstön työtyytyväisyyden muutoksiin</p>	<p>Kuopion kaupungin henkilöstön kehittämisen kirkkain tavoite on antaa henkilöstölle valmiuksia onnistua päivittäisissä työtehtävissään mahdollisimman hyvin. Työssä onnistuminen lisää osaltaan työtyytyväisyyttä. Myös esihenkilötoiminnalla ja työyhteisön toimivuudella on merkitystä, kun arvioidaan henkilöstön työtyytyväisyyttä.</p>	👉	<p>Henkilöstön työtyytyväisyys on tärkeä työvoiman pitotekijä. Reaaliaikainen reagointi ja jatkuva työtyytyväisyyden seuranta sekä tarvittavat korjaavat</p>

	Viime vuosina painotuksena osaamisen kehittämisessä ovat olleet esimiestyön tukeminen, järjestelmien käytön osaamisen varmistaminen eli digikyvykkyyden kasvattaminen, saavutettavuus, kyberturvallisuus, työturvallisuus ja työhyvinvointi sekä metataidot eli tulevaisuuden työelämätaidot.		toimenpiteet ovat tärkeä osa hyvinvoivaa organisaatiokulttuuria.
Omistajaohjauksen resurssit	Vastauksena resurssihaasteisiin omistajaohjausjaosto on puoltanut konserniohjauspäällikön toimen täyttämistä. Konserniohjauspäällikön keskeisinä tehtävinä ovat omistajaohjauspolitiikkalinjausten valmistelu, omistajaohjauksen menettelyiden kehittäminen, tiedon tuottaminen omistajaohjauksen tueksi, omistajaohjausjaoston ja muun omistajaohjauksen päätöksenteon valmistelu ja toimeenpano, osallistuminen konserniyhtiöiden toiminnan ohjaamiseen, tavoitteiden asettamiseen ja seurantaan, konsernivalvonnan toimeenpanoon ja raportointiin konsernijohdolle, yhteydenpito konserniyhtiöihin ja osaomistettuihin yhteisöihin ja osallistuminen yhtiöomistusten ja konsernirakenteen kehittämiseen. Omistajaohjauksen organisointi ja prosessi sisältyvät myös käynnissä olevaan Haltuun -projektiin.		Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana uuden konserniohjauspäällikön viran perustamista. Huomioitavaa kuitenkin on, että kuuluu vielä useita kuukausia ennen kuin uusi viranhaltija aloittaa tehtävässään. Tarkastuslautakunta tulee seuramaan Haltuun-projektin tuloksia myöhemmissä arvioinneissaan.
Sisäisen tarkastuksen resurssien turvaaminen	Sisäisen tarkastuksen tehtäviä on hoidettu kaupungilla useiden vuosien ajan osa-aikaisin resurssein, minkä osalta on todettu, ettei malli vastaa kaikilta osin tarvittavaa resursointia. Pyrkimyksenä on järjestellä sisäisen tarkastuksen tehtävät jatkossa niin, että tehtävässä olisi käytettävissä jatkossa enemmän henkilöresursseja. Tämän lisäksi suunnitelmassa on käyttää kohdennetusti aikaisempaa enemmän myös ostopalveluja kattavan sisäisen tarkastuksen järjestämiseksi.		Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Kuopion kokoisessa kaupungissa sisäisen tarkastuksen tehtävät hoidetaan organisoitusti ja että sisäisen tarkastuksen viranhoitoon liittyvä henkilömitoitus pidetään jatkuvasti riittävänä.